

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: L. Holevițaia)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

ÎNCHEIERE

20 decembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Aliona Miron

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului depus de Mitrofan Valeriu,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Mitrofan Valeriu împotriva Centrului de Excelență în Construcții cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și obligarea eliberării informației,

împotriva deciziei din 05 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Mitrofan Valeriu și menținută hotărârea din 12 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și a fost respins recursul depus de Mitrofan Valeriu și menținută încheierea din 12 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 05 martie 2020, Valeriu Mitrofan, a înaintat acțiune împotriva Centrului de Excelență în Construcții cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație prin nefurnizarea în termen a informației solicitate, obligarea prezentării copiei Registrului de evidență lunară a livrărilor și procurărilor pentru perioada octombrie 2019, conform cererii nr. 01-16/06 din 03 februarie 2020, precum și compensarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 03 februarie 2020, prin intermediul cancelariei Centrului de Excelență în Construcții a depus o cerere nr.01-16/06 privind accesul la informație, prin care a solicitat să-i fie eliberat copia Registrului de evidență lunară a livrărilor și procurărilor pentru perioada octombrie 2019, invocând că documentele solicitate au un caracter public și nu cad sub incidența informației oficiale cu caracter limitat.

Până la momentul depunerii cererii date în instanța de judecată nu a primit copia documentelor solicitate, fapt ce contravine prevederilor art. 16 alin (1) din Legea nr. 982 din 11.05.2000 privind accesul la informație care stabilește că informațiile, documentele solicitate vor fi puse la dispoziția solicitantului din momentul în care vor fi disponibile pentru a fi furnizate, dar nu mai târziu de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii de acces la informație.

În viziunea reclamantului Centrul de Excelență în Construcții din or. Chișinău

prin acțiunile sau inacțiunile sale în mod flagrant a neglijat prevederile art. art. 5, 7, 10, 11, 12, 15, 16 din Legea nr.982 din 11.05.2000 privind accesul la informație.

Solicitarea formulată prin cererea înregistrată la Centrul de Excelență în Construcții la data de 03 februarie 2020, sub nr. 01-16/06, nu era pur formală, urmărind interesul reclamantului privind chestiunile rezolvate de către Centrul de Excelență în Construcții din or. Chișinău.

În asemenea circumstanțe, luând în calcul comportamentul administrației Centrului de Excelență în construcții din or. Chișinău, care denotă tendința de a acționa deliberat în vederea îngrădirii nejustificate a dreptului reclamantului la informație, miza pe care ultimul o avea la obținerea informației solicitate, instanța de judecată în cazul dat are menirea de a stabili că comunicarea peste termen a informațiilor solicitate, sau neeliberarea documentelor solicitate a cauzat în mod indubitabil reclamantului anumite suferințe psihice. Or, principiul legalității, este unul fundamental în statul de drept, obligă autoritățile să se conducă în activitatea acestora exclusiv de lege și nu de emoții sau de frustrări, iar eventualele abuzuri din partea justițiabililor urmează a fi contracarate lot în limitele și potrivit procedurilor stabilite de lege.

Ținând cont de forma vinovăției pârâtului la cauzarea prejudiciului reclamantului, judecând în mod echitabil, reclamantul apreciază că suma de 1000 lei este suficientă pentru a compensa orice prejudiciu de ordin moral cauzat reclamantului prin refuzul de a furniza informația solicitată în cerere.

În acest context, reclamantul a subliniat că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a făcut o serie de aprecieri notabile în ceea ce privește proba prejudiciului moral, constatând în repetate rânduri că proba faptei ilicite este suficientă, urmând ca prejudiciu și raportul de cauzalitatea să fie prezumate, instanțele urmând să deducă producerea prejudiciului moral din simpla existență a faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu și a împrejurărilor în care a fost săvârșită, soluția fiind determinată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa directă fiind practic imposibilă.

În consecință, reclamantul a susținut că pârâtul a comis în raport cu Valeriu Mitrofan încălcarea dreptului de acces la informație, ceea ce i-a cauzat cert suferințe psihice reclamantului. Iar, în asemenea circumstanțe, a solicitat constatarea încălcării dreptului privind accesul la informație de către Instituția Publică Centrul de Excelență în Construcții în legătură cu neeliberarea în termen a copiilor documentelor solicitate prin cererea nr.01-16/06 din 03 februarie 2020, obligarea furnizării informații conform cererii nr. 01-16/06 din 03 februarie 2020, precum și compensarea prejudiciului moral cauzat în mărime de 1 000 lei.

Prin încheierea din 12 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost declarată inadmisibilă acțiunea înaintată de Mitrofan Valeriu către Instituția Publică Centrul de Excelență în Construcții cu privire la repararea prejudiciului.

Prin hotărârea din 12 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată, acțiunea înaintată de Mitrofan Valeriu către Instituția Publică Centrul de Excelență în Construcții cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație, obligarea eliberării informației solicitate prin cererea nr. 01-16/06 din 03 februarie 2020.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 18 octombrie 2021, Mitrofan

Valeriu a contestat cu apel hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani din 12 octombrie 2021, solicitând casarea hotărârii primei instanțe cu adoptarea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii. La fel, Mitrofan Valeriu a contestat cu recurs, la 15 noiembrie 2021, încheierea din 12 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

Prin decizia din 05 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Mitrofan Valeriu și menținută hotărârea din 12 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani și a fost respins recursul depus de Mitrofan Valeriu și menținută încheierea din 12 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău.

La 03 ianuarie 2023, Mitrofan Valeriu a depus recurs împotriva deciziei din 05 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

Totodată, recurentul Mitrofan Valeriu a solicitat repunerea în termenul de declarare a recursului, fără a livra argumente în susținerea acestei solicitări.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia ”Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art.169–171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de

zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art. 195 din Codul administrativ potrivit căroro procedura acțiunii în contencios administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96-114.

Conform art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Potrivit art. 97 alin. (3) din Codul administrativ, autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu

scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Din prevederile art.110¹ alin.(1) și (5) din Codul administrativ rezultă că, notificarea prin poștă electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice. Notificarea prin poștă electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poștă electronică este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală. Confirmarea recepției notificării, emisă în mod automatizat de sistemul informațional sau de alt mijloc electronic de comunicație dedicat, probează notificarea.

Potrivit art. 114 din Codul administrativ, dacă o notificare a înscrisului, care îndeplinește condițiile de formă, nu poate fi probată sau dacă înscrisul a ajuns cu încălcarea prevederilor obligatorii de notificare, atunci acesta se consideră notificat din momentul în care într-adevăr a ajuns la persoana care urma să fie notificată.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 05 octombrie 2022, în ședință publică.

Din conținutul extrasului din poștă electronică cu adresa valeriu.mitrofan@mail.ru care de altfel a fost indicată personal de către Valeriu Mitrofan, rezultă că, la 11 octombrie 2022, ora 12:01, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa lui Valeriu Mitrofan pentru notificare dispozitivul deciziei din 05 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (vol. 1, f.d. 21), iar decizia motivată a fost notificată lui Mitrofan Valeriu, prin intermediul aceleiași poște electronice, la 26 decembrie 2022, ora 13:32 (vol. 1, f.d. 22).

La fel, se atestă că, la 20 decembrie 2022, decizia integrală a Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2022, a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată: <https://cac.instante.justice.md/>.

Cele menționate supra, atestă faptul că termenul de 30 de zile prevăzut la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), pentru depunerea recursului, a început să curgă din data de 12 octombrie 2022, ziua imediat următoare de la data notificării lui Mitrofan Valeriu a dispozitivului deciziei instanței de apel, și a expirat la 10 noiembrie 2022, inclusiv.

În pofida celor enunțate, Mitrofan Valeriu nu s-a conformat prevederilor legale și *a depus inițial*, prin intermediul poștei electronice, la 03 ianuarie 2023, *recursul motivat*, iar *ulterior*, la 09 martie 2023, *recursul nemotivat*. Acest fapt atestă, în special, că Mitrofan Valeriu cunoștea cu certitudine despre emiterea deciziei motivate, însă ultimul nu a explicat în nici un mod de ce a așteptat două luni pentru a-și exercita dreptul de atac.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază critic cererea de repunere în termenul de atac, or în susținerea acesteia nu a fost indicat nici un argument, cererea fiind pur declarativă și lipsită de suport probatoriu.

Recurentul Mitrofan Valeriu, fiind cel interesat de soluționarea cauzei în ordine de recurs, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz, prin depunerea

recursului în conformitate cu art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului).

Astfel, dat fiind faptul că omiterea termenului de depunere a recursului nu a fost motivată de către recurent, cererea de repunere în termen urmează a fi respinsă, fiind aplicabilă, la caz, sancțiunea procedurală, prevăzută de art. 243 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art. 245 din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Din cele constatate rezultă că, nerespectarea termenului de depunere a cererii de recurs se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv lui Mitrofan Valeriu care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale, inclusiv să-și verifice poșta electronică la intervale rezonabile de timp pentru a nu omite termenul legal de atac. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În atare circumstanțe, soluția de declarare a recursului depus de Mitrofan Valeriu drept inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În conformitate cu art. 65, 230, 245, 246 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge cererea depusă de Mitrofan Valeriu cu privire la repunerea în termenul de recurs.

Recursul depus de Mitrofan Valeriu, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte,
judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă